

Vilhelmina fria församling
Strandvägen 1
912 34 Vilhelmina

2008-10-30
1 (3)
Dnr 54-2008:1847

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Strandskolan i Vilhelmina

Skolinspektionen är en ny myndighet för tillsyn, kvalitetsgranskning och tillståndsprövning sedan 1 oktober. Det innebär att Skolinspektionen svarar för de frågor som Skolverket tidigare svarade för inom detta område. Inspektioner som påbörjats under Skolverkets ansvar drivs vidare och rapporteras av Skolinspektionen.

Skolinspektionen har genomfört inspektion i den fristående förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan Strandskolan i Vilhelmina kommun. Besök gjordes i skolan den 20–21 maj 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och ungdomar att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor ska förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 30 januari, 2009 ska Vilhelmina fria församling redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Umeå, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Då ska också redovisas vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att höja kvaliteten inom angivna förbättringsområden. Skolinspektionen avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolinspektionens beslut med anledning av inspektionen

Skolinspektionen bedömer att skolans värdegrundsarbete överlag håller god kvalitet och ger goda resultat. Skolmiljön upplevs som trygg av elever, föräldrar och personal. Skolan når så långt Skolinspektionen kan bedöma goda kunskapsresultat. Lärarna följer och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på ett medvetet och tydligt sätt. Elever och föräldrar får information om elevens utveckling i samtliga ämnen.

Strandskolan har en väl fungerande skolledning och engagerade lärare som tillsammans arbetar medvetet och målinriktat för att stödja eleverna. Hög personaltäthet ger skolan goda förutsättningar att anpassa verksamheten till elevernas behov. Skolinspektionen bedömer att lärarna överlag tar tillvara dessa möjligheter. Skolan bör dock öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver. Vid inspektionsbesöket innehåller cirka 25 procent av lärartjänsterna personer som inte är utbildade lärare. Vidare bör undervisningen i ämnet kemi samt undervisningen om riskerna med tobak, alkohol och droger förbättras.

Skolan har konfessionell inriktning med en kristen profil. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen behöver säkerställa att all undervisning på Strandskolan blir allsidig och saklig. Enligt intervjuer har det under det senaste året vid enstaka tillfällen förekommit att exempelvis den vetenskapliga teorin om evolutionen presenterats som en uppfattning bland andra.

På Strandskolan bedrivs på många sätt ett genomtänkt kvalitetsarbete. Skolan planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Skolan måste dock förbättra uppföljningen och utvärderingen av kunskapsresultaten på skolnivå samt förbättra sin kvalitetsredovisning.

Brister som måste åtgärdas

Följande områden inom Strandskolans verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till målen för utbildningen i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).

Vidare finns enligt Skolinspektionens bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Undervisningen om riskerna med tobak, alkohol och droger bör förbättras.
- Undervisningen i ämnet kemi bör förbättras.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan behöver säkerställa att all undervisning är allsidig och saklig.

- Åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras.
- Skolan behöver säkerställa att all utbildning är avgiftsfri.
- Skolan bör öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Sten Svanholm
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Jonas Hedström deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Vilhelmina kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Strandskolan

Förskoleklass

Grundskola 1–9

Grundsärskola 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i och besökt Strandskolan den 20–21 maj 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är den tredje inspektionen av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 1994. Den senaste inspektionen av skolan gjordes år 2000. I Skolverkets beslut den 3 november 2000 (dnr 2000:2648) konstaterades att skolan alltså uppfyller villkoren för godkännande för den fristående grundskolan.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolinspektionens och Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt företrädare för huvudmannen. Skolsköterskan intervjuades per telefon. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga undervisningsgrupper och verksamheten i förskoleklas-

2 (15)

sen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Strandskolan har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med inspektionen haft kontakt med Vilhelmina kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte besvarat förfrågan.

Beskrivning av skolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	3
Grundskola	40
Grundsärskola	1

Källa: Strandskolan

Skolverket godkände Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 1992:1740) den 29 november 1993. Verksamheten startade höstterminen 1994. Genom Skolverkets beslut (dnr 1999:2642) den 24 januari 2001 fick skolan godkännande och rätt till bidrag för verksamhet motsvarande förskoleklass. I samband med att verksamheten flyttade till nya lokaler år 2000 ändrades skolans namn till Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola. Den 1 mars 2002 beslutade Skolverket (dnr 2000:3097) att godkänna Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundsärskola för årskurserna 1-10.

Skolans tidigare rätt att sätta betyg förnyas i och med detta beslut. Skolan får också rätt att anordna provning för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Huvudman för skolan är Vilhelmina fria församling, ideell förening med organisationsnummer 896100-5140.

Verksamheten vid Strandskolan startade läsåret 1994/95 med grundskoleverksamheten och omfattar numera även förskoleklass och grundsärskola. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 40 elever. Alla eleverna är folkbokförda i Vilhelmina kommun. Skolan är vackert belägen vid stranden av Malgomajsjön, någon kilometer från Vilhelmina centrum.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att skolans värdegrundsarbete överlag håller god kvalitet och ger goda resultat. Skolmiljön upplevs som trygg av elever, föräldrar och personal. Skolan når så långt inspektörerna kan bedöma goda kunskapsresultat. Lärarnas följer och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på ett medvetet och tydligt sätt. Elever och föräldrar får information om elevens utveckling i samtliga ämnen.

Strandskolan har en väl fungerande skolledning och engagerade lärare som tillsammans arbetar medvetet och målinriktat för att stödja eleverna. Hög personaltäthet ger skolan goda förutsättningar att anpassa verksamheten till elevernas behov. Inspektörerna bedömer att lärarna överlag tar tillvara dessa möjligheter. Skolan bör dock öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver. Vid inspektionsbesöket innehas cirka 25 procent av lärartjänsterna av personer som inte är utbildade lärare. Vidare bör undervisningen i ämnet kemi samt undervisningen om riskerna med tobak, alkohol och droger förbättras.

Skolan har konfessionell inriktning med en kristen profil. Inspektörerna bedömer att huvudmannen behöver säkerställa att all undervisning på Strandskolan blir allsidig och saklig. Enligt intervjuer har det under det senaste året vid enstaka tillfällen förekommit att exempelvis den vetenskapliga teorin om evolutionen presenterats som en uppfattning bland andra.

På Strandskolan bedrivs på många sätt ett genomtänkt kvalitetsarbete. Skolan planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Skolan måste dock förbättra uppföljningen och utvärderingen av kunskapsresultaten på skolnivå samt förbättra sin kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till målen för utbildningen i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Undervisningen om riskerna med tobak, alkohol och droger bör förbättras.
- Undervisningen i ämnet kemi bör förbättras.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan behöver säkerställa att all undervisning är allsidig och saklig.
- Åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras.
- Skolan behöver säkerställa att all utbildning är avgiftsfri.
- Skolan bör öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitets skala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikel*se från styrdokumentens mål och krav.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med målen för utbildningen.

Tabell 1: Slutbetygsresultat Strandskolans årskurs 9, åren 2000–2007 (28 elever)

	Ej nått målen	G	VG	MVG
Engelska	1	9	12	6
Matematik	0	14	10	4
Svenska	0	8	10	10

Källa: Strandskolan

En jämförelse för samma period mellan resultaten på de nationella proven och ovanstående betygsresultat visar på följande skillnader (tabell 2):

Tabell 2: Skillnader mellan nationella provresultat och elevernas slutbetyg

Lägre slutbetyg	Lika	Obetydligt högre	Betydligt högre
0 %	79 %	20 %	1 %

Källa: Strandskolan

Av de elever som erhållit högre betygsresultat har mer än hälften fått det i ämnet svenska och vardera 20 procent i ämnena matematik och engelska.

Kommentar:

På grund av det låga antalet elever redovisas inte skolans resultat i officiell statistik. Det som framkommer vid inspektionen tyder på att skolan når goda kunskapsresultat. De kontakter som Strandskolan har med mottagande gymnasieskolor har enligt skolan visat att eleverna klarar sina gymnasiestudier på ett bra sätt. Tabell 1 ovan, visar betygen i engelska, matematik och svenska för 28 elever (8 avgångsklasser) 2000-2007. Av 84 satta betyg i Svenska, Engelska eller Matematik så är 52 betyg (63 procent) VG eller MVG vilket är ett mycket bra resultat. Meritvärdena som skolan redovisat för 2006 och 2007 är höga.

Tabell 2 visar hur skillnaderna ser ut mellan nationella provresultat och slutbetyg. Cirka 20 procent av elever får ett högre betygsresultat, vilket behandlas vidare under bedömningspunkten 1.3 bedömning och betygsättning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarnas följer och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på ett medvetet och tydligt sätt. Elever och föräldrar får information om elevens utveckling i samtliga ämnen. Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling varierar dock mellan olika ämnen och kan utvecklas så att den blir mer systematisk i samtliga ämnen. Detta arbete är också en viktig förutsättning för att få underlag att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten på skolnivå.

Individuell utvecklingsplan (IUP)

Personalen informerar, genom skriftliga veckorapporter för varje elev, fortlöpande föräldrarna om arbetet i skolan. Föräldrarna är mycket nöjda med dessa rutiner och känner sig väl underrättade. Strandskolan genomför utvecklingssamtal varje termin och utarbe-

tar utvecklingsplaner för alla elever.

De utvecklingsplaner inspektörerna tagit del av är dock alltför begränsade för att motsvara syftet med IUP. Målen är diffusa och svåra att följa upp. Insatserna för att stödja eleven att nå uppställda mål är sällan framskrivna. Utvecklingsplanerna bör i högre grad kopplas till målen för utbildningen. Enligt inspektörernas bedömning bör skolans utvecklingsplaner förbättras för att vara det stöd och ge den information som elever och föräldrar behöver.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Skolan gör överlag en allsidig bedömning vid betygssättning av elevernas kunskaper. Kursplanernas mål och betygskriterier är utgångspunkten i detta arbete. Den senaste sjuårsperioden har dock cirka 20 procent av eleverna erhållit högre slutbetyg än betygen på de nationella proven. Detta indikerar att bedömning och betygssättning är ett område som bör följas upp och utvärderas i syfte att säkerställa likvärdiga bedömningar vid betygssättning. Skolledningen har också sedan inspektionsbesöket följt upp detta närmare och avser att fortsätta följa upp och utvärdera skolans arbete med bedömning och betygssättning.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,

- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Genomförandet av utbildningen är enligt inspektörerna av i huvudsak god kvalitet. Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för utbildningen. Eleverna ges överlag möjlighet att efter ålder och mognad ha inflytande över och ta ansvar för det egna lärandet. Personalen på skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Arbetet i förskoleklassen förbereder på ett bra sätt barnen för den fortsatta skolgången. Behov av förbättringsinsatser finns dock avseende:

Undervisning om riskerna med tobak, alkohol och droger

Ett grundläggande krav på fristående grundskolor är att de ska ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan ska förmedla. Följaktligen ska även elever i en fristående skola ges kunskaper om exempelvis sex och samlevnad samt om riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

I ett flertal intervjuer framkommer en osäkerhet hos elever och personal om hur och i vilken omfattning undervisning om sex, samlevnad och riskerna med tobak, alkohol och andra droger har genomförts. Enligt skolledningen har undervisning om sex och samlevnad genomförts regelbundet, i regel vartannat år, i form av 2-3 temadagar för eleverna i årskurs 6-9. Detta genomfördes senast i maj 2007. När det gäller undervisningen om risker med tobak, alkohol och droger har detta enligt skolledningen inte skett regelbundet under senare år. Skolan bör således säkerställa att eleverna får undervisning om detta så att de får kunskaper som motsvarar de grundskolan ska förmedla.

Undervisning i kemi

Eleverna ska ges kunskaper och färdigheter i ämnet kemi som till art och nivå väsentligen motsvarar de som grundskolan ska förmedla. Exempelvis ska eleverna ha egen

erfarenhet av att på ett säkert sätt experimentera med vardagliga kemiska produkter, kunna genomföra mätningar observationer och experiment samt ha insikt i hur de kan utformas.

Strandskolan har inte några egna laborationssalar men har genom avtal tillgång till sådana i en kommunal skola. Enligt intervjuer används dessa inte och planeringen av undervisning i kemi utgår från att laborationssalar inte finns att tillgå. I intervjuer med såväl skolledning, personal och elever framkommer uppfattningen att det har genomförts för lite undervisning med laborativa inslag i ämnet kemi. Enligt elever har inga experiment och laborationer genomförts. Inspektörerna bedömer att undervisningen i ämnet kemi bör förbättras. Skolan har efter inspektionsbesöket vidtagit åtgärder för att förbättra detta. Undervisningen i kemi kommer framledes att genomföras i den kommunala skolans kemisal.

Allsidighet och saklighet

En fristående skola ska svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet. Till värdegrunden hör att undervisningen ska vara saklig och allsidig. Undervisningen i skolan ska bygga på vetenskaplig grund. Kraven på vetenskaplig grund, saklighet och allsidighet innebär att vetenskapens kunskapsläge, anpassat till elevernas ålder, ska vara utgångspunkten.

Inspektionen visar att de läromedel som används i undervisningen är allsidiga och sakliga. I intervjuer med föräldrar framkommer dock uppgifter om att det vid enstaka tillfällen under det senaste året på skolan förekommit att beskrivningar från bibeln presenterats som fakta i undervisningen. I intervjuer med personal och elever framkommer att i undervisningen har den vetenskapliga teorin om evolutionen presenterats som en uppfattning bland andra. I intervjuer framkommer också att religiösa åsikter om sexualitet och äktenskap kan ha påverkat undervisningen om sex och samlevnad. Skolledningen anser utifrån vad den känner till att undervisningen om universums uppkomst och utveckling samt sex och samlevnad varit allsidig och saklig.

Mot bakgrund av de uppgifter som framkommit vid intervjuerna bedömer inspektörerna att huvudmannen behöver säkerställa att all undervisning på Strandskolan är allsidig och saklig. Inspektörerna vill framhålla att utomvetenskapliga föreställningar om livets uppkomst inte är något alternativ till den vetenskapliga teorin om evolutionen som grund för skolans undervisning. Däremot är det inte förbjudet för en skola, fristående eller kommunal, att behandla skapelsen i sin undervisning, men det får inte ske på ett sätt som gör anspråk på att denna föreställning skulle vara ett vetenskapligt alternativ till teorin om evolutionen. I skolan ska inte den vetenskapliga grunden ifrågasättas av trosföreställningar. Eleverna har rätt till en saklig och allsidig undervisning vilande på vetenskaplig grund.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,

- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Hög personaltäthet och engagerade lärare ger skolan goda förutsättningar att anpassa verksamheten till elevernas behov. Inspektionen visar att lärarna överlag tar tillvara dessa möjligheter på ett bra sätt och utgår från varje elevs förutsättningar i det dagliga arbetet. Strandskolan har också lyckats väl med att stötta elever som kommer till skolan på grund av tidigare svårigheter i skolsituationen. Arbetet med elever i behov av särskilda stödinsatser sker i huvudsak inom ordinarie verksamhet i klasserna. Förbättringsinsatser behövs avseende.

Åtgärdsprogram

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Strandskolan har den senaste terminen nyttjat en extern specialpedagog för att genomföra utredningar och bedömningar när uppgifter framkommit om att en elev kan vara i behov av särskilda stödinsatser. För elever som får särskilda stödinsatser har åtgärdsprogram utarbetats.

Målbeskrivningarna i de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av är diffusa och svåra att utvärdera. Skolan bör förbättra åtgärdsprogrammen så att de blir enklare att utvärdera.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,

10 (15)

- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Studiemiljön på skolan är god. Den är inriktad på lärande och ger eleverna stöd till att utveckla kunskaper och färdigheter. Miljön är trygg och värdegrundsarbetet har hög prioritet. Skolans likabehandlingsplan arbetades fram läsåret 2006/07. Den är framtagen och anpassad till Strandskolans behov och förutsättningar. Det finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Likabehandling

Skolan har en likabehandlingsplan. Den är dock inte daterad vilket försvårar möjligheten att säkerställa att den årligen följs upp och utvärderas samt eventuellt revideras. Datering är också viktigt eftersom planen bör ange konkreta åtgärder för det kommande läsåret. Likabehandlingsplanen bör således förbättras i denna del.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Eleverna har i huvudsak god tillgång till utbildning. Det finns dock behov av förbättringsinsatser avseende:

Avgifter

Utbildningen vid fristående grundskolor och särskolor, som har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner, ska vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Innan eleverna går ut årskurs nio på Strandskolan ska de enligt skolan ha deltagit i de två studieresor i Europa som ordnas som en del av utbildningen. Dels en tre veckor lång resa till olika historiska platser i Europa, dels en två veckor lång språkresa till England. Resor, boende och aktiviteter organiseras så att kostnaderna minimeras. Skolan äger bland annat en buss tillsammans med två andra skolor som nyttjas för transporterna. Skolan producerar årligen en tidning, "Uppdrag Vilhelmina", vars överskott från reklamintäkter utgör basfinansieringen av resorna. Trots överskottet från tidningen och andra aktiviteter som ger intäkter behöver skolan ta ut en avgift på cirka 1500 kr per elev för respektive resa. Enligt skolledningen är avgiften frivillig och elever som saknar pengar till avgiften behöver inte betala. Detta bekräftas i elevsamtalen, även om det också framkommer osäkerhet om det i realiteten är frivilligt.

Inspektörerna vill framhålla att skolans rätt till bidrag är beroende av att skolan inte tar ut avgifter som strider mot skollagen. Mot bakgrund av den osäkerhet som framkommer i vissa intervjuer bör därför huvudmannen säkerställa att all utbildning är avgiftsfri och att skolresorna inte innebär några kostnader för eleverna.

Skolhälsovård

Strandskolans skolhälsovård har innevarande läsår utförts på ideell basis. Den person som fungerar som skolsköterska är i sin bastjänst chef i en annan verksamhet. Inspektörerna konstaterar efter samtal med skolsköterskan att hon det senaste året inte fullt ut hunnit med alla sina skolsköterskeuppgifter. Enligt intervjuer med elever är skolsköterskan ytterst sällan på besök i skolan. Skolläkare har enligt skolsköterskan köpts in vid behov. Innevarande termin har inte skolan avtal med någon läkare som ska utföra skolläkarens uppgifter. Enligt skolledningen finns från och med höstterminen 2008 en överenskommelse med en annan skolsköterska. En bra lösning är också på gång när det gäller skolläkare.

Mot bakgrund av ovanstående överlåter inspektörerna till Socialstyrelsen att bedöma om eleverna på Strandskolan har tillgång till skolhälsovård i överensstämmelse med skollagen.

12 (15)

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Rektorn har genom arbete och utbildning förvärvat pedagogisk insikt. Med hänvisning till nedanstående bedömer dock inspektörerna att området personalens utbildning och kompetensutveckling vara av mindre god kvalitet.

Personalens utbildning

En fristående skola ska använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Undantag kan dock göras för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Strandskolan har i sin redovisning av lärartjänster till Skolverket sammanlagt redovisat 6,08 heltidstjänster. Av redovisningen framgår att 1,61 (cirka 25 procent) av dessa tjänster innehas av personer som inte är utbildade lärare.

Inspektörerna bedömer att Strandskolan bör öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver.

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Rektorstjänsten omfattar 50 procent av en heltid. En del av arbetstiden förlägger rektorn till bostaden. Rektorn är med på morgonen när skoldagen börjar. Varje morgon genomförs en samling med personalen på rektorsexpedition. Praktiska saker och elevärenden behandlas under samlingen. Genom dessa samlingar håller sig rektorn väl förtrogen med det dagliga arbetet. Inspektionen visar att skolan vid anställning av personal följer lagen om registerkontroll. Åtgärder behöver dock vidtas avseende:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Rektorn har ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till målen för utbildningen. Strandskolan gör inte på skolnivå någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i varje ämne. Enligt inspektörerna är detta en brist som måste åtgärdas.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

På Strandskolan bedrivs på många sätt ett genomtänkt kvalitetsarbete. Skolan planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Skolan behöver dock vidta följande förbättringsinsats:

Kvalitetsredovisning

Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse ska redovisas.

Skolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga

uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen för läsåret 2006/07 innehåller bland annat en redovisning av mål för kvalitetsarbetet, en redovisning av åtgärder enligt förra kvalitetsredovisningen, förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse samt en begränsad del resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Redovisningen innehåller också en uppföljning av skolans likabehandlingsplan. Åtgärder för utveckling redovisas under varje område. Skolans kvalitetsredovisning innehåller dock ingen tydlig bedömning av skolans samlade kunskapsresultat och bör således förbättras i denna del.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Vilhelmina fria församling, ideell förening, är huvudman för verksamheten. Föreningen har sitt säte i Vilhelmina. Huvudmannen leds av en styrelse. Styrelsen prioriterar ekonomi och kvalitetsfrågor och skulle gärna se att elevantalet på skolan ökade. Inspektionen har visat att undervisningen bedrivs av lärare som är anställda av skolan. I samband med anställning av personal tillämpar huvudmannen lagen om registerkontroll. Skolan bedriver verksamheter i enlighet med sitt tillstånd.

3.6 Stabilitet

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Elevunderlaget i Vilhelmina kommun är vikande men skolan har enligt inspektörerna ett stabilt elevunderlag. Skolan gick år 2007 med ett överskott på cirka 284 000 kronor. Huvudmannen har också andra verksamheter än skolan och sammantaget bedömer inspektörerna att skolans stabilitet är god.

2008-10-30 Umeå

Sten Svanholm

Jonas Hedström